

A Közös Agrárpolitika alkalmazásának hatásai Magyarországon

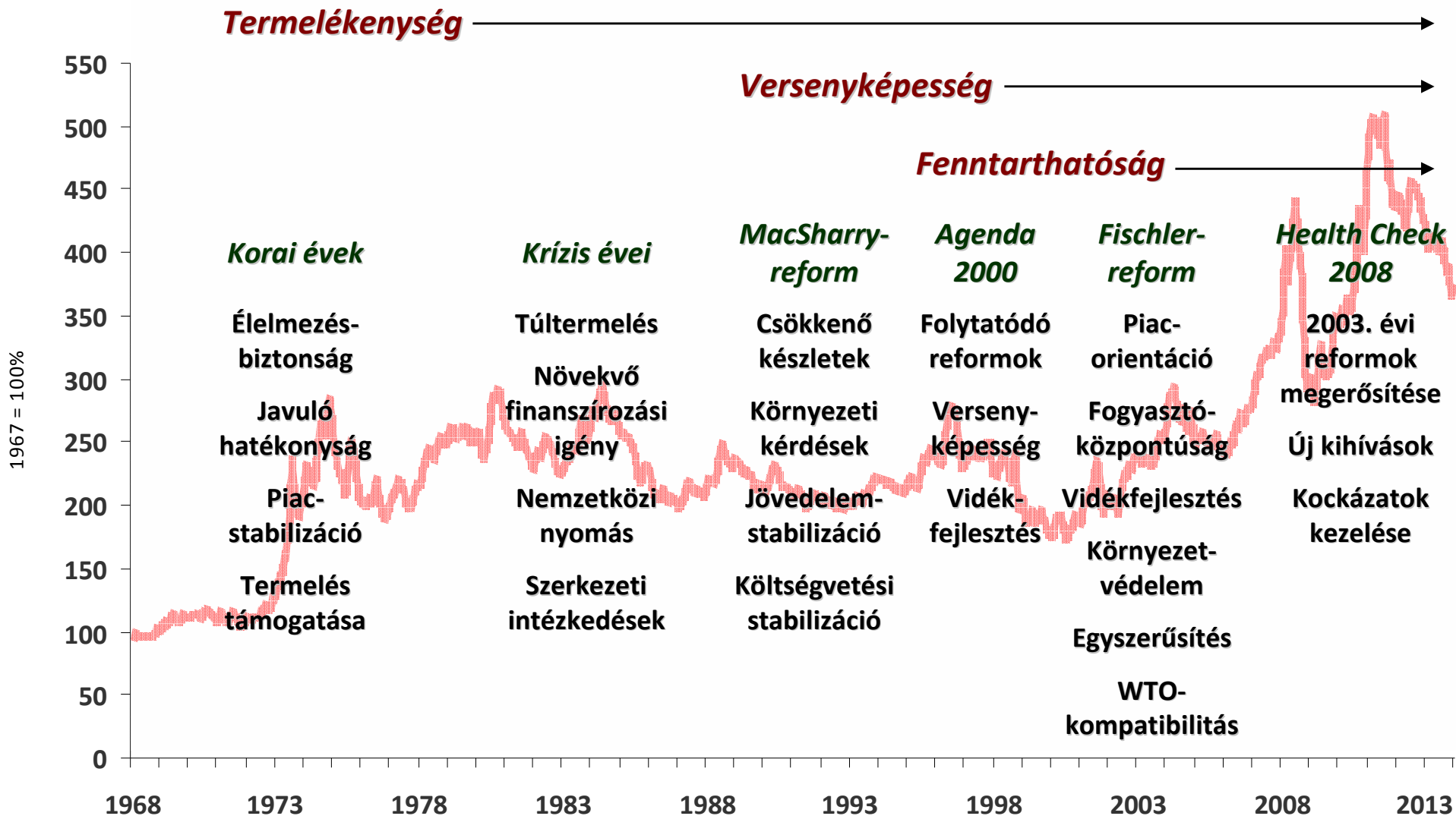

Potori Norbert

Budapest, 2014. április 10.

Közös Agrárpolitika fejlődése

Thomson Reuters/Jefferies CRB élelmiszer-alindex* (1968-2013)

* Termékek: búza (Kansas City, Minneapolis), cukor, hízómarha, hízósertés, kakaó, kukorica, szójaolaj, vaj és sertézsír

Hatások – Milyen aspektusból?

Agrárpolitika = támogatáspolitiká

❖ Szempont

- támogatások lehívásának maximalizálása
- támogatásokban részesülők számának maximalizálása

❖ Nem szempont

- transzferhatékonyság
- gazdasági és környezeti fenntarthatóság

Piac

❖ Piaci integráció elkerülhetetlen

- követelmények érvényesülése
- kevesebb támogatási forrással
- árkonvergencia

➤ Élelmiszergazdaság integráltsága

- export (2003) ⇒ EU-15: 52,2%
EU-9: 15,2%
- import (2003) ⇒ EU-15: 51,1%
EU-9: 12,8%

❖ Piacvédelem felszámolása

- termelési korlátok

Cukorpiaci rendtartás reformja (2006)

(1) WTO Panel ⇒ EU exporttámogatások korlátozása

(2) Preferenciális megállapodások ⇒ cukor vámmentes behozatala 2009 júliusától

⇒ Belpiaci egyensúly megőrzése

- **termelés csökkentése**
- **referenciaár (cukor) és minimálár (répa) csökkentése**
- **cukorpiaci intervenció korlátozása és felszámolása**
- **szerkezetátalakítási támogatások**
 - **gyárak leszerelése**
 - **telephelyek környezeti állapotának helyreállítása**
 - **munkaerő átképzésének és elhelyezkedésének segítése**

2004. évi kampány:

- **5 cukorgyár**
- **401 684 t kvóta**

2008. évi kampány:

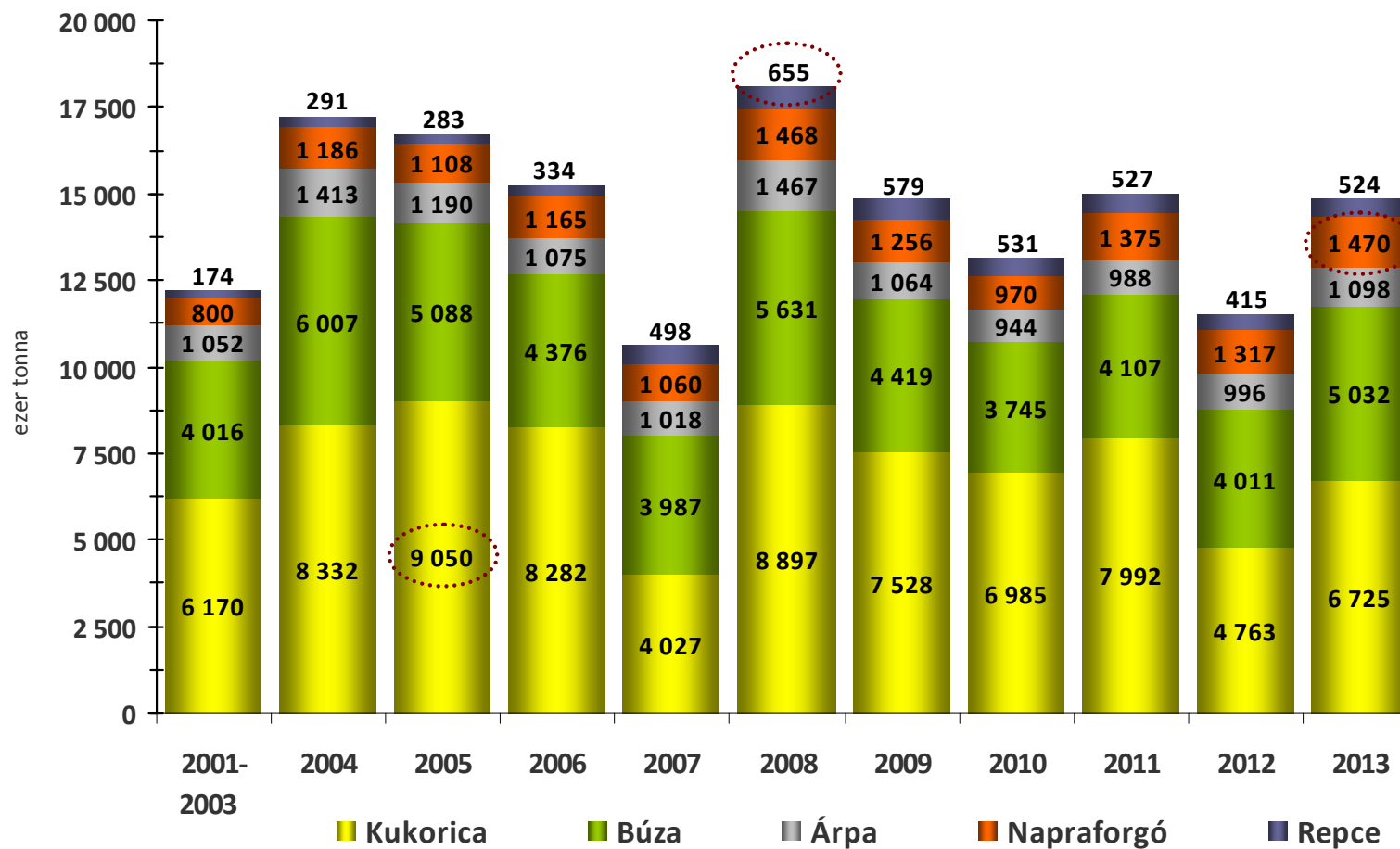
- **1 cukorgyár**
- **105 420 t kvóta**

⇒ Kvóta visszaadásáról elsősorban a gyártó dönt, de

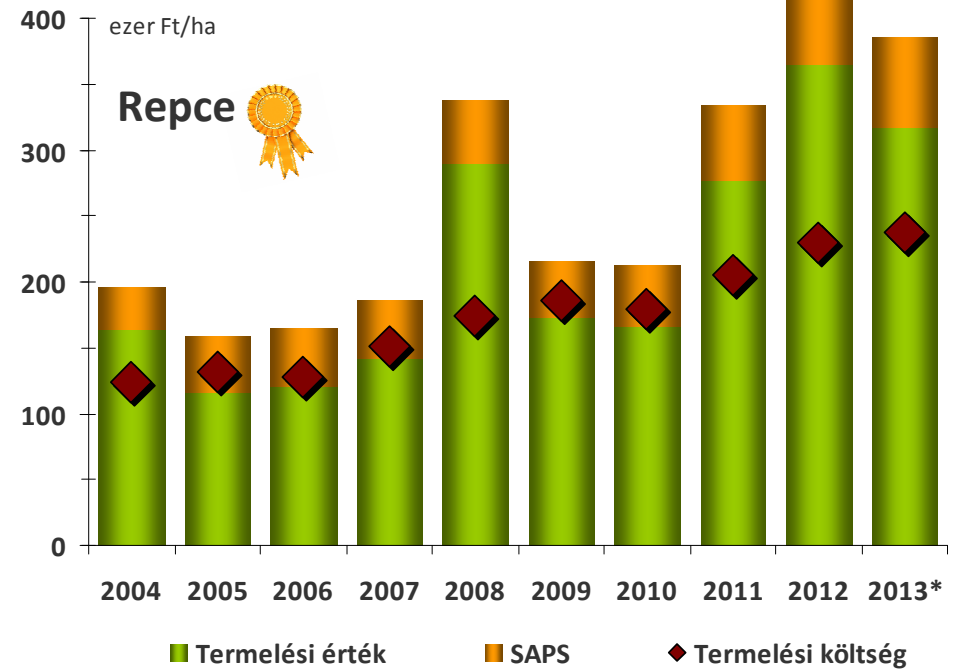
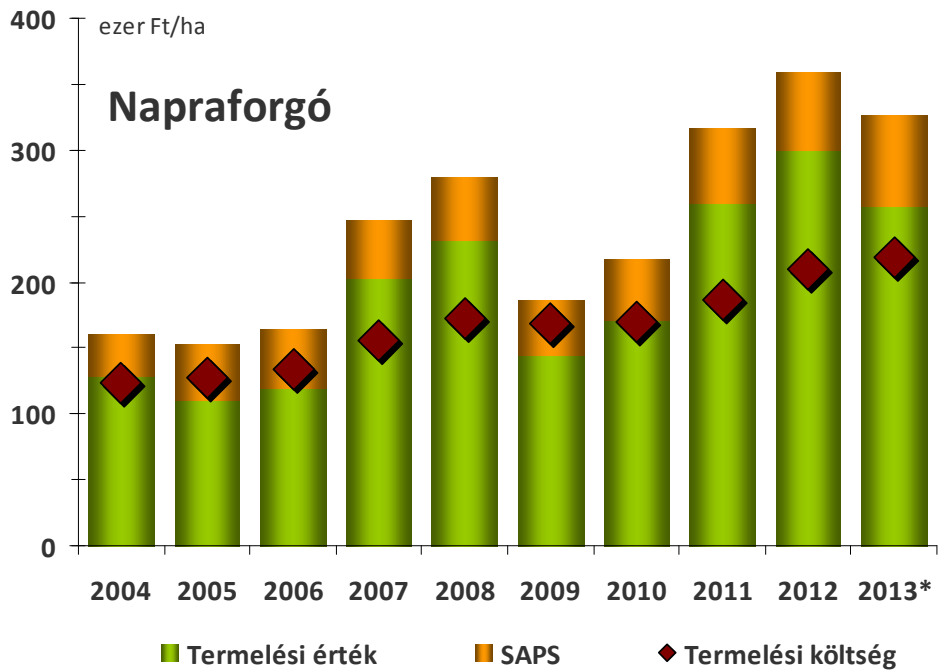
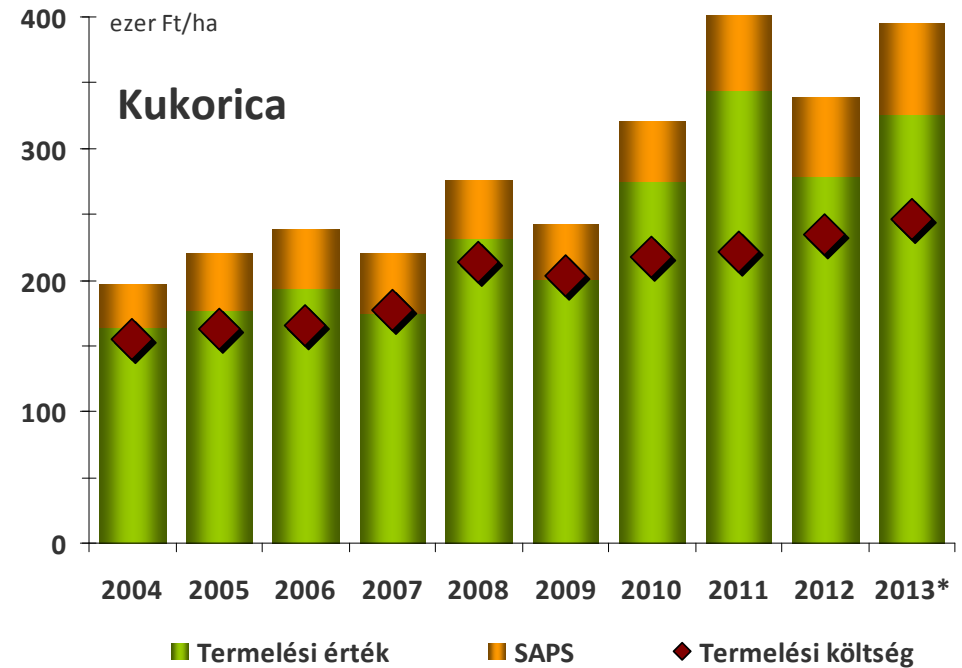
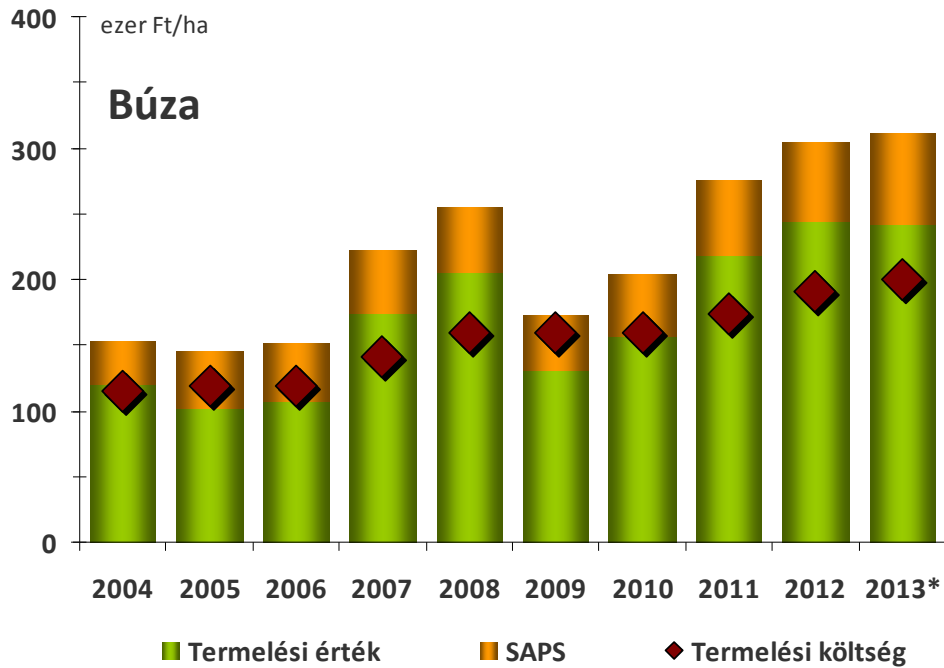
- **min. 10%-os termelői és integrátori részesedés a szerkezetátalakítási támogatásból és**
- **kvóta ≥50%-ának visszaadása esetén 5 évig termeléshez kapcsolt támogatás és**
- **megszűnt gyárak termelőinek jelentős kárpótlás**

⇒ Kvóta eltörlése 2017-től

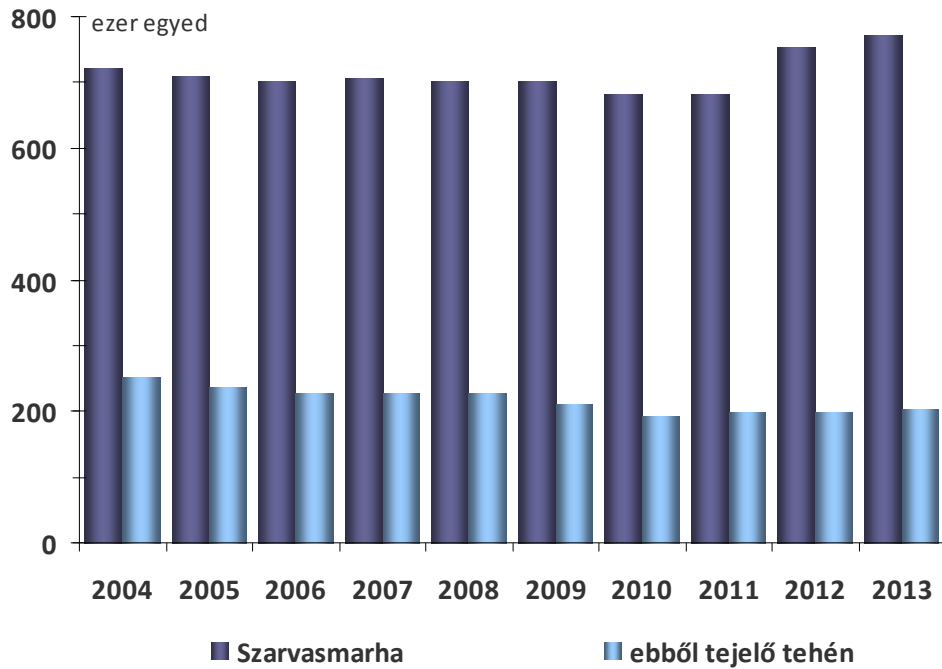
A gabonafélék és olajnövények termelésének alakulása Magyarországon (2001-2013)

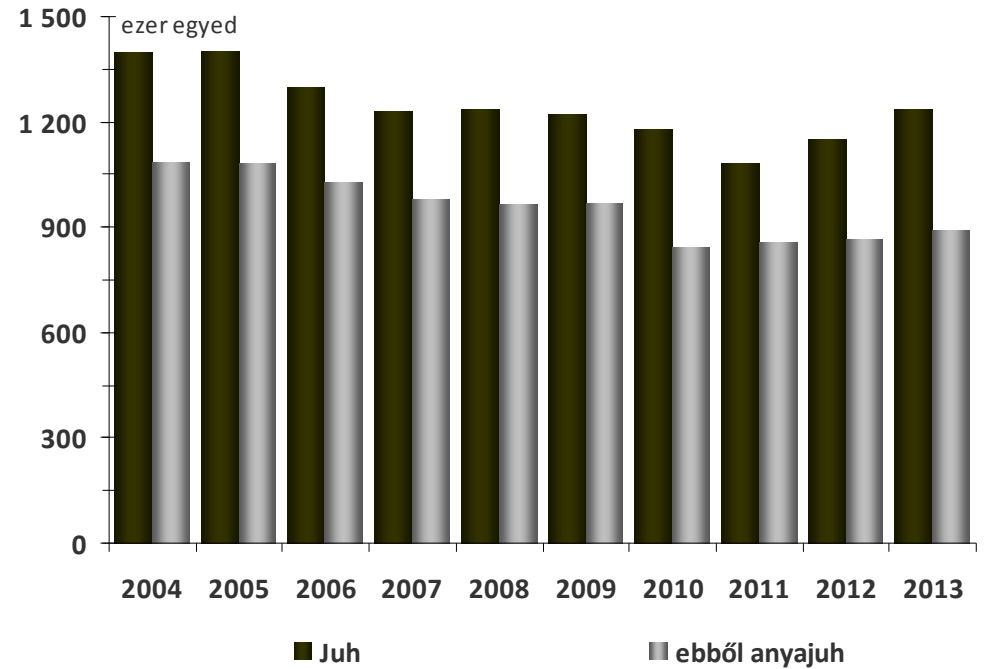
Költség-jövedelem viszonyok I.

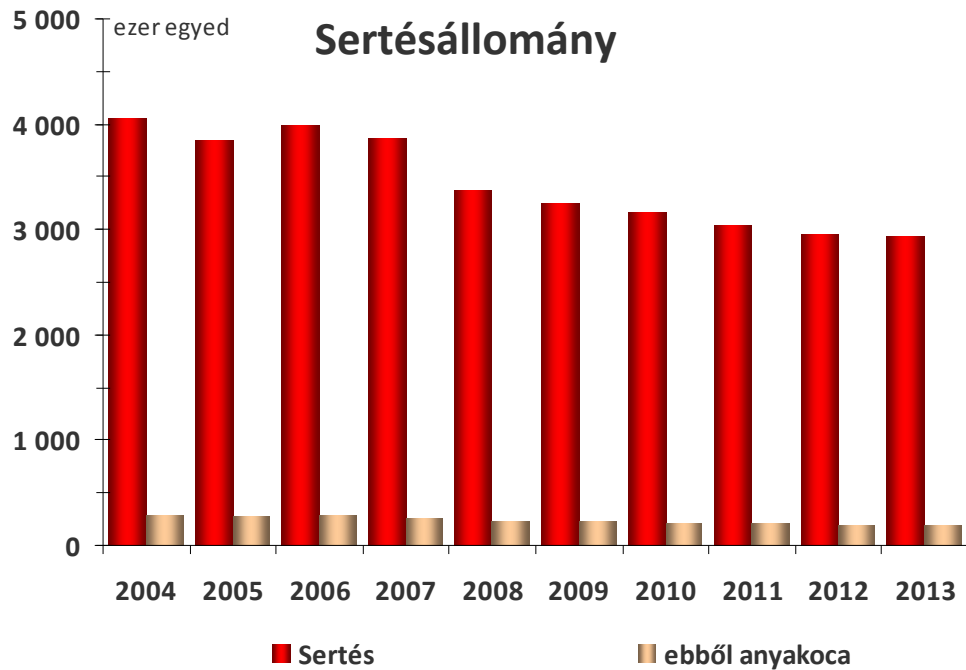
Szarvasmarha-állomány

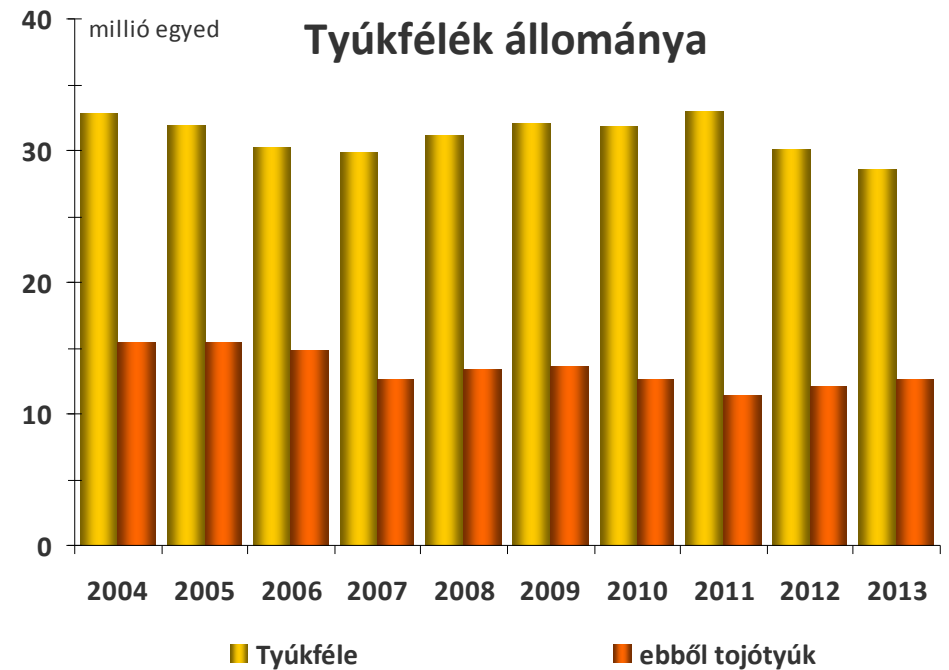
Juhállomány

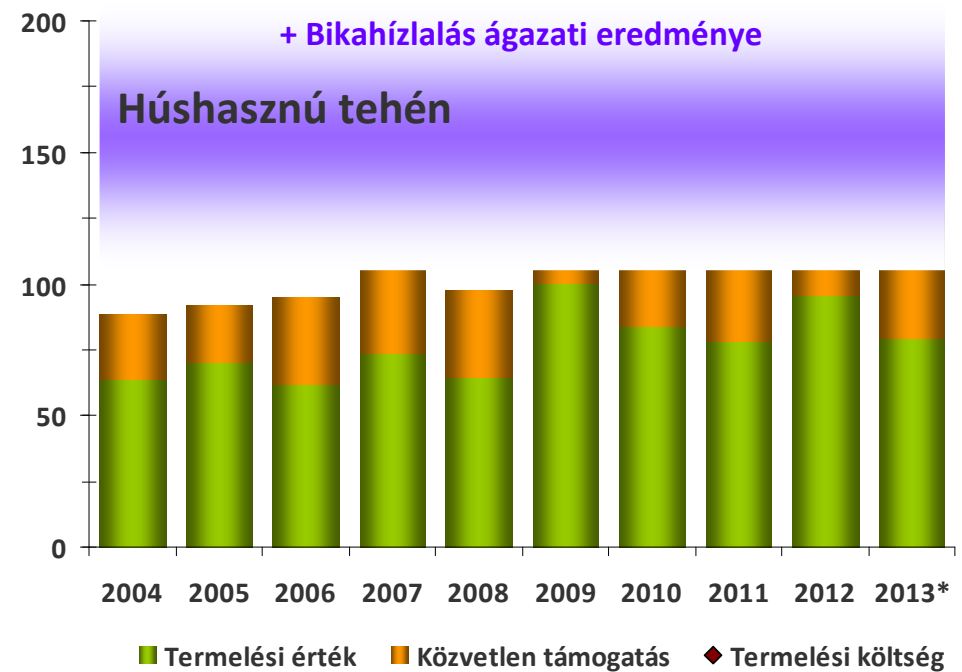
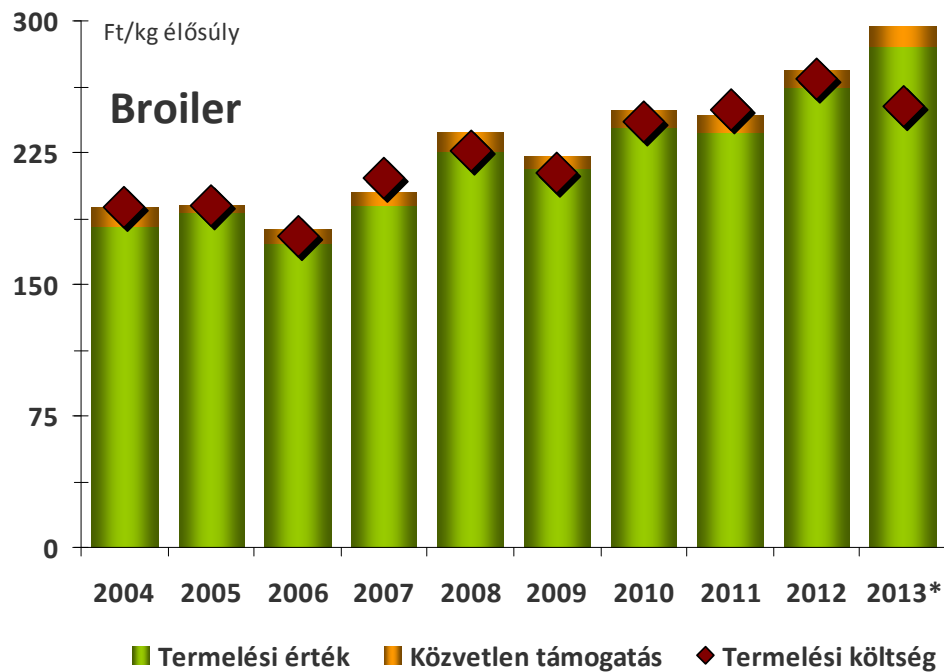
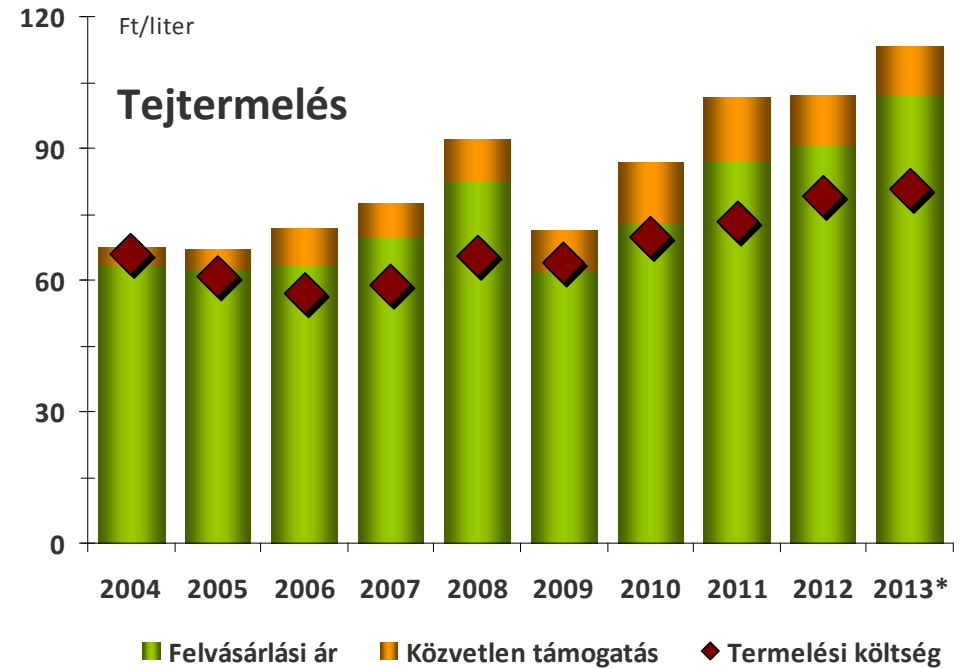
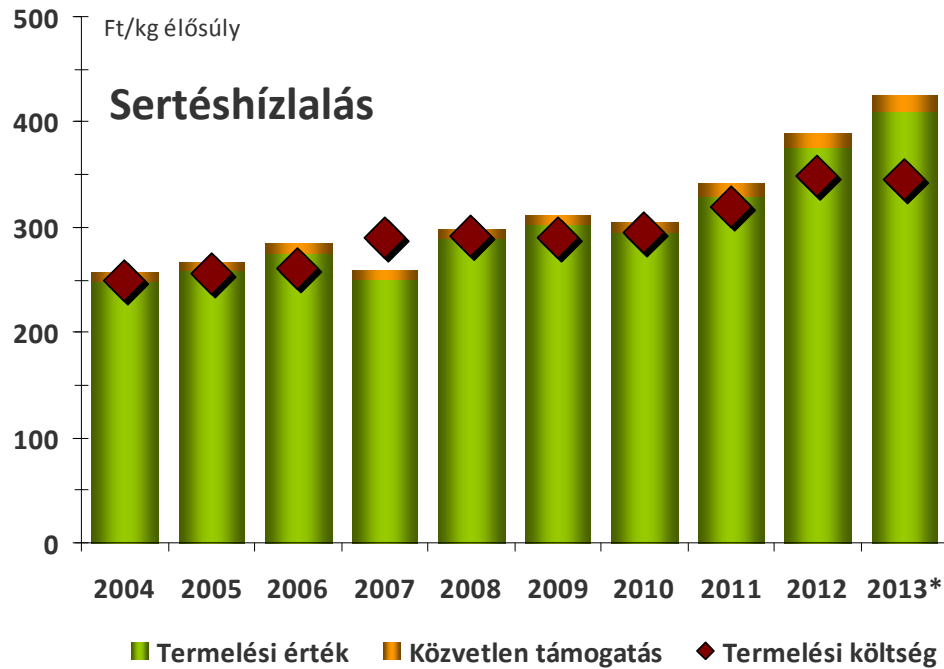
Sertésállomány

Tyúkfélék állománya

Költség-jövedelem viszonyok II.

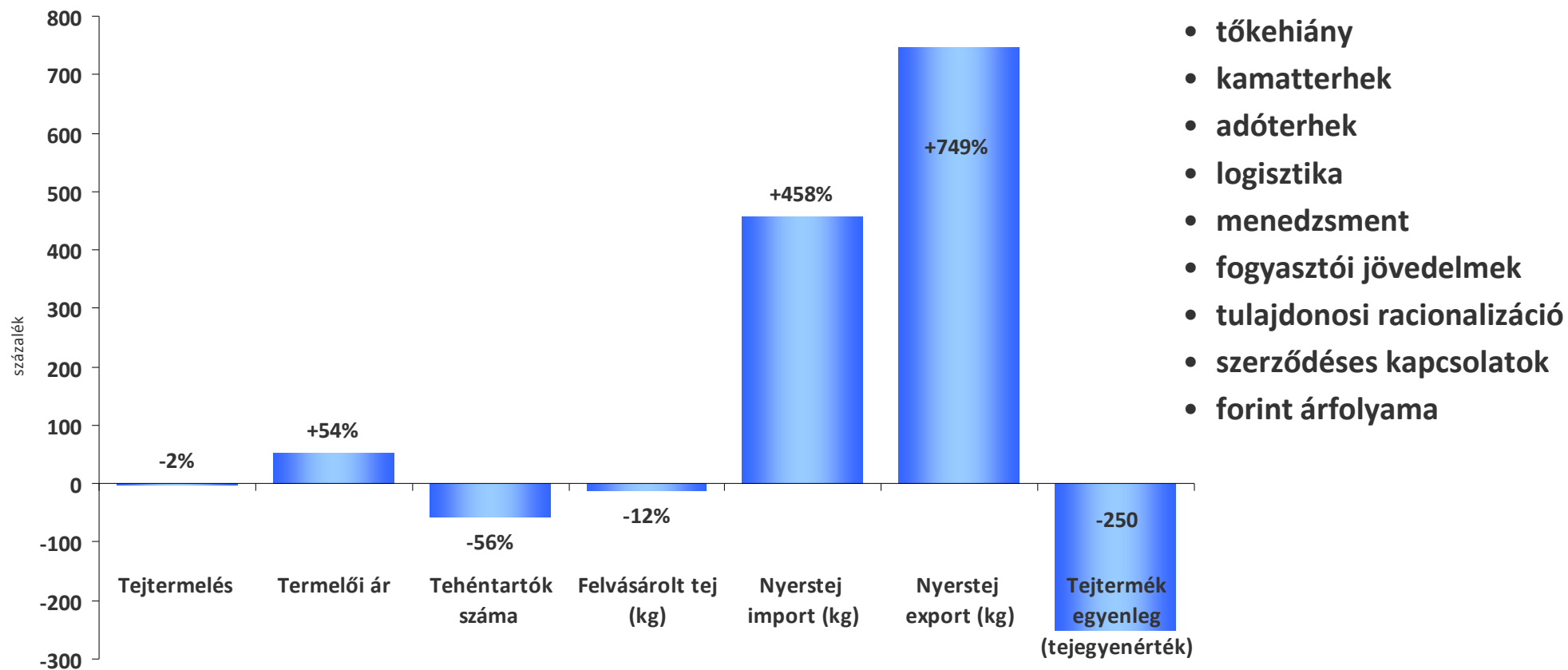
Versenyképesség

Zöldmezős beruházások és genetikai potenciál

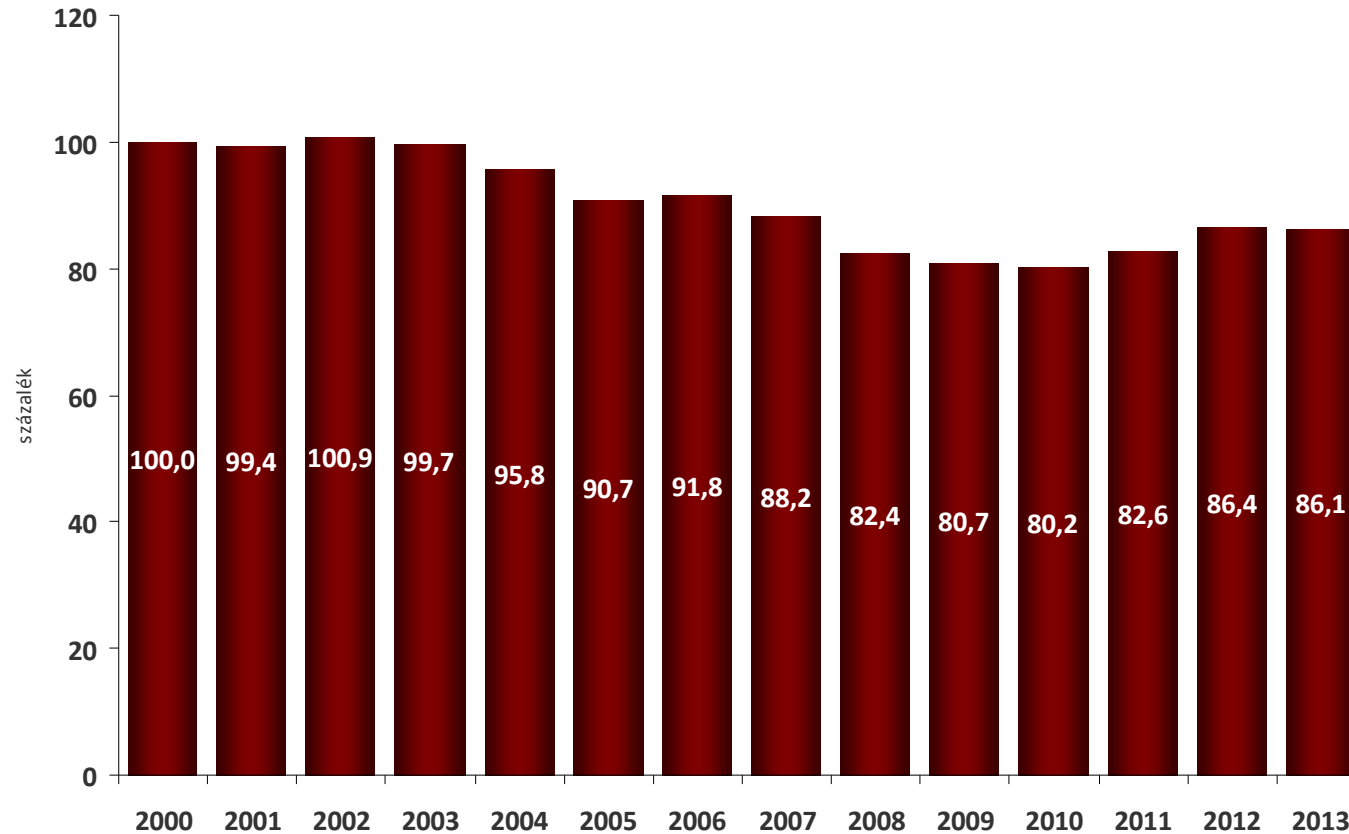

➔ Adottságok: tőkehiány, kamatterhek, adóterhek, logisztika, menedzsment

Változások a tejvertikumban Magyarországon (2013 vs 2004)

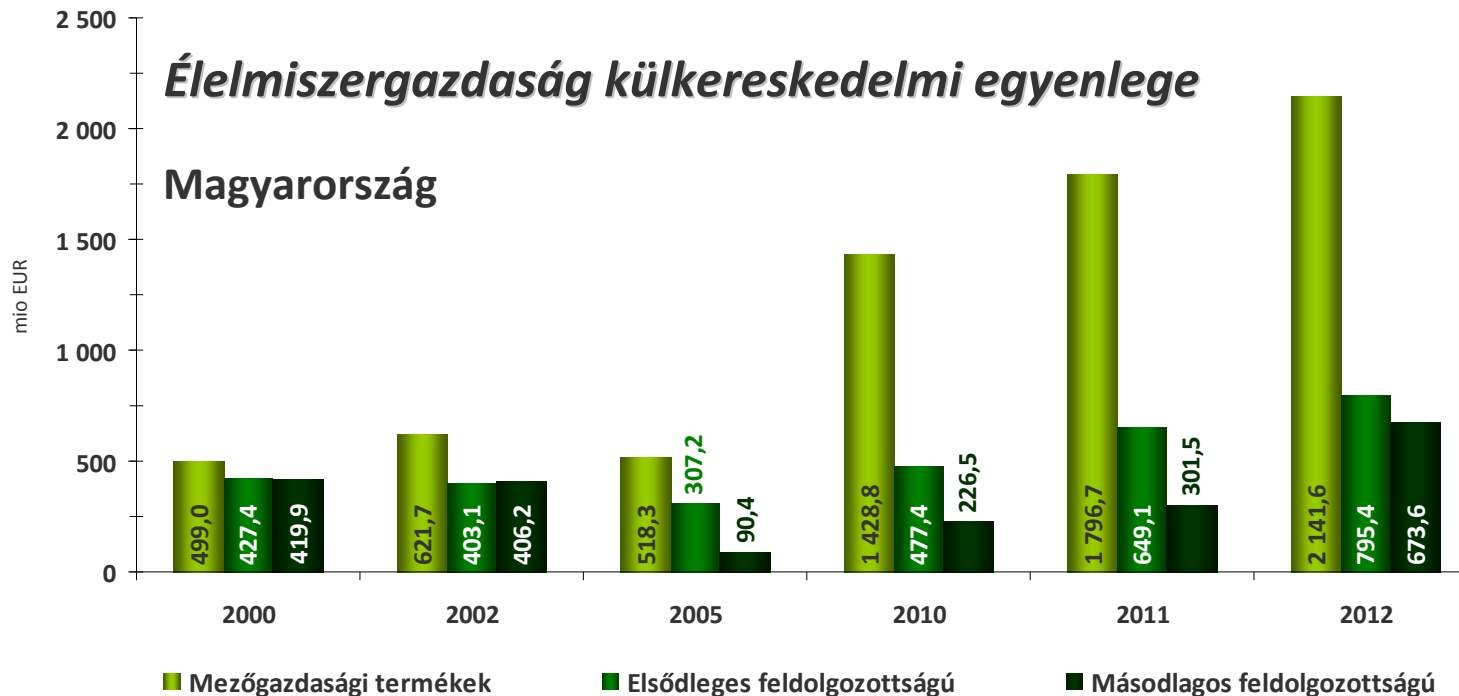
Élelmiszeripari termelés volumenindexének alakulása Magyarországon (2000-2013)

- tőkehiány
- kamatterhek
- adóterhek
- logisztika
- menedzsment
- fogyasztói jövedelmek
- tulajdonosi racionalizáció
- szerződéses kapcsolatok
- forint árfolyama

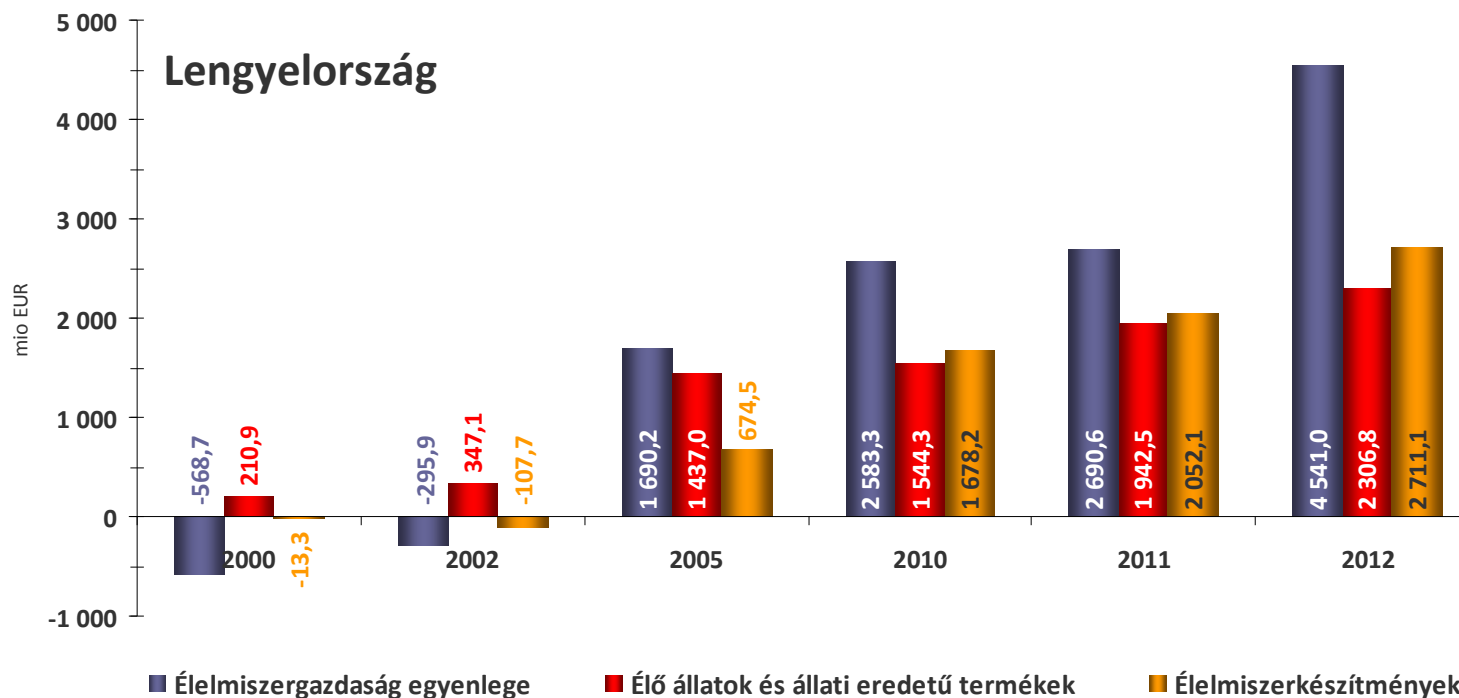
Élelmiszergazdaság külkereskedelmi egyenlege

Magyarország

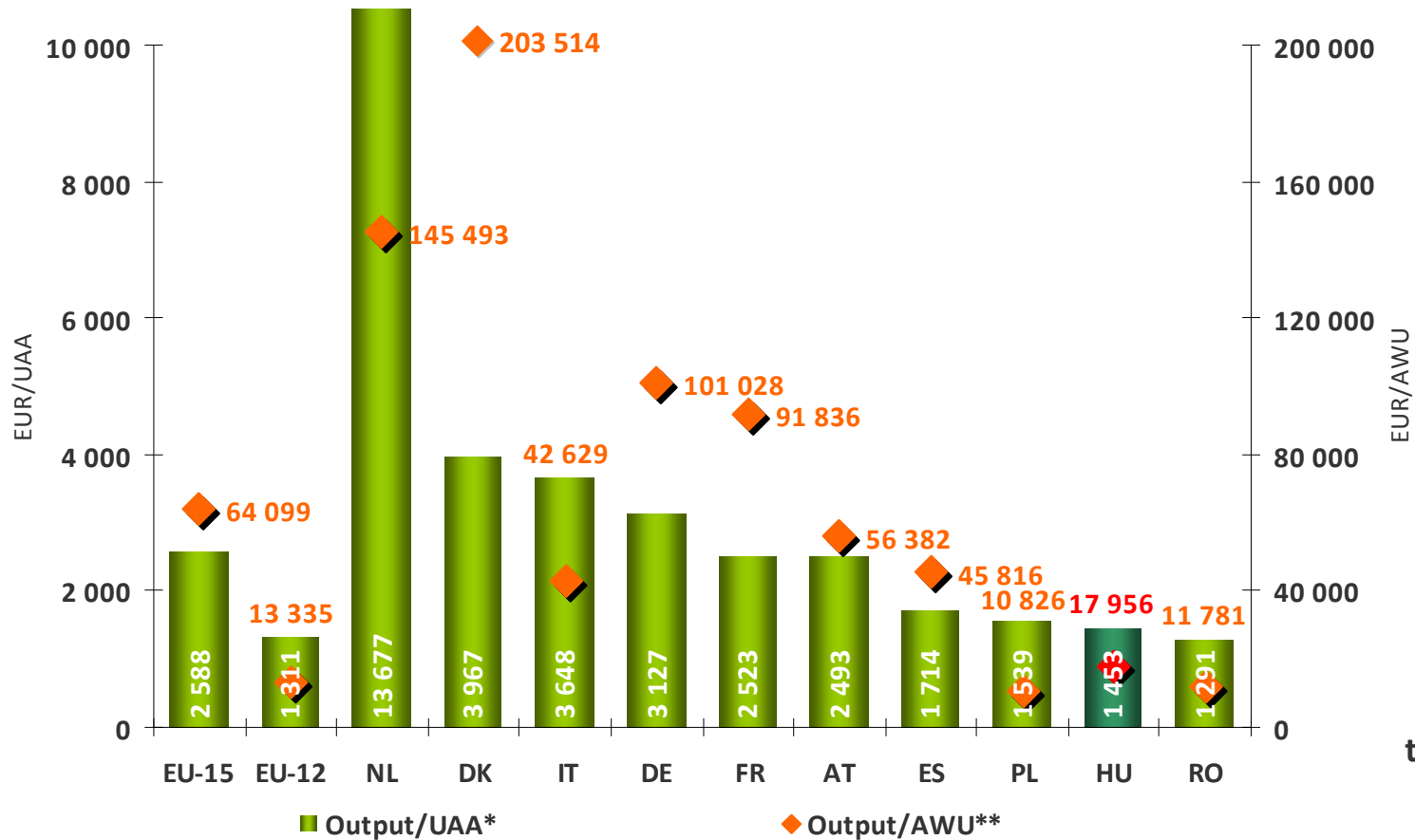

*Bioetanol
Petfood
Dohányáru*

Lengyelország

Fajlagos termelési érték a mezőgazdaságban (2011)

HU output
EU-27 ⇨ 2,0%

HU output/UAA
EU-12 ⇨ 110,8%
EU-15 ⇨ 56,1%

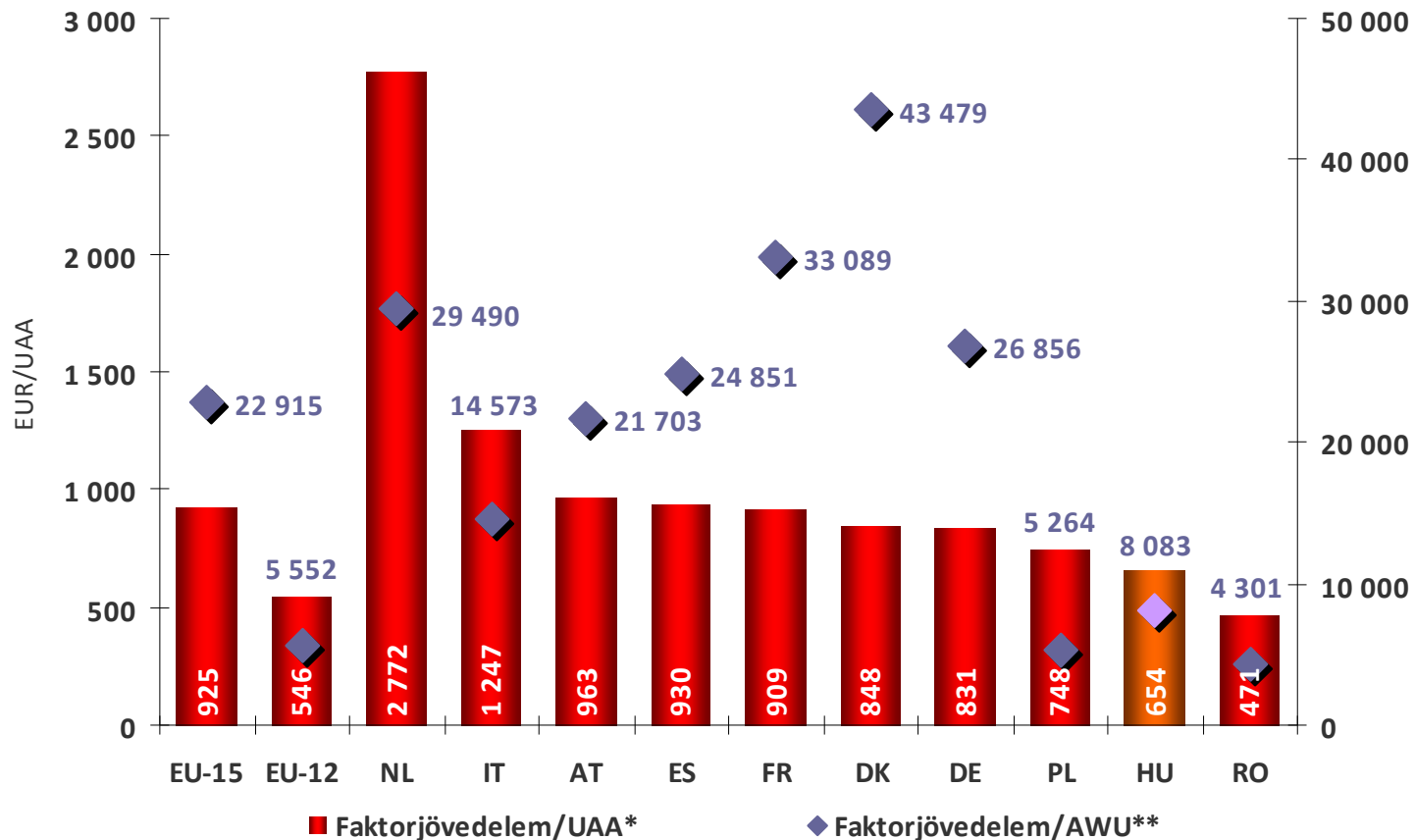
HU output/AWU
EU-12 ⇨ 134,7%
EU-15 ⇨ 28,0%

HU részesedése a közvetlen támogatásokból (2013): 2,9%

* Mezőgazdasági terület.

** Éves munkaerő-egység (teljes munkaidőben).

Termelési tényezők fajlagos jövedelme a mezőgazdaságban (2011)

HU faktorjöv./UAA
2011 vs 2002 ⇨ +167%

PL faktorjöv./UAA
2011 vs 2002 ⇨ +283%

HU faktorjöv.
EU-27 ⇨ 2,4%

HU faktorjöv./UAA
EU-12 ⇨ 119,8%
EU-15 ⇨ 70,7%

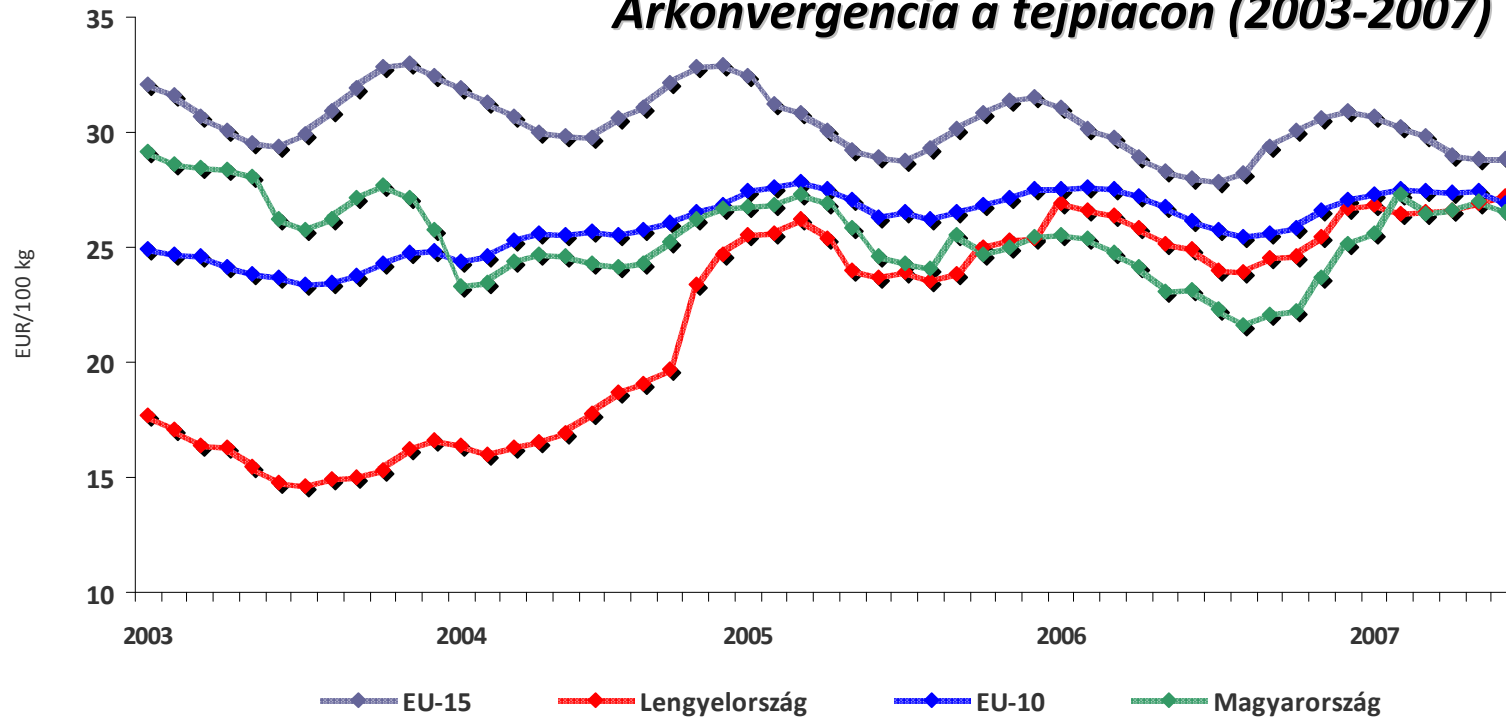
HU faktorjöv./AWU
EU-12 ⇨ 145,6%
EU-15 ⇨ 35,3%

HU részesedése a közvetlen támogatásokból (2013): 2,9%

* Mezőgazdasági terület.

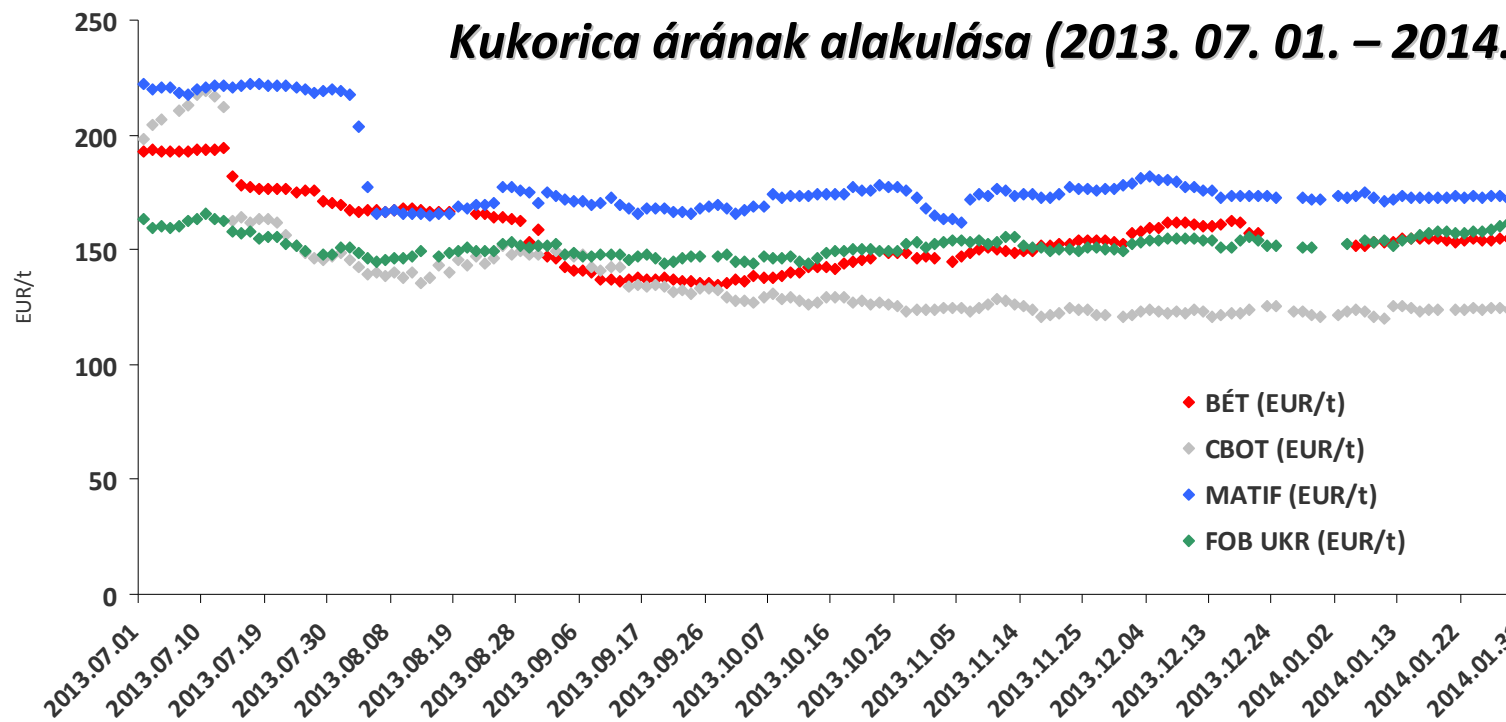
** Éves munkaerő-egység (teljes munkaidőben).

Árkonvergencia a tejpiacon (2003-2007)

Adatforrás: Eurostat

Kukorica árának alakulása (2013. 07. 01. – 2014. 01. 31.)

Adatforrás: Barchart, AgroChart, BÉT

Globális értékláncok

Példák

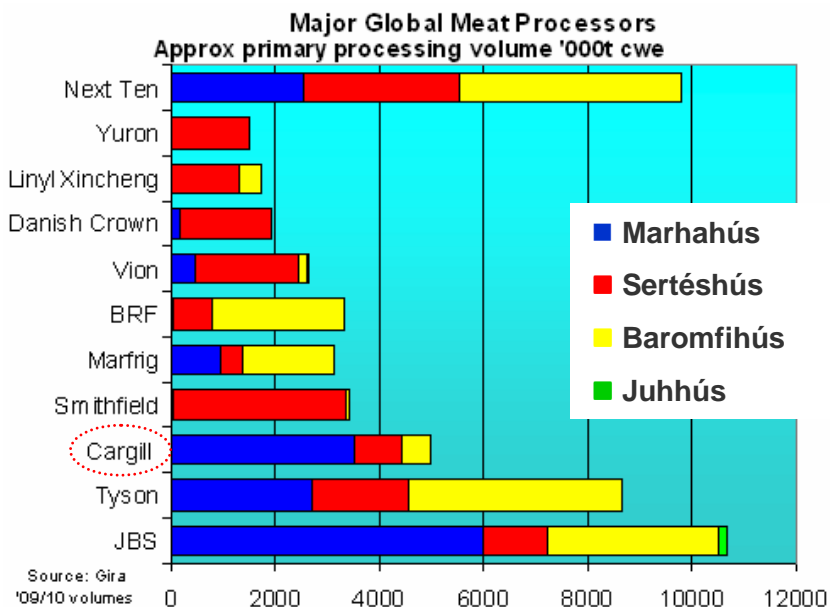
Terménypiaci ABC

- **A**DM
- **B**unge
- **C**argill
- **D**reyfus
- ...
- **G**lencore
- ...

Élelmiszeripari tevékenységek

- terménykereskedelem
- raktározás
- szállítás
- mezőgazdasági inputszolgáltatás
- agrárfinanszírozás
- malomipar
- növényolaj-gyártás
- etanol- és biodízelgyártás
- takarmánykeverék-gyártás
- állattenyésztés
- élelmiszeripar
- ...

Fekete- és szürkegazdaság

- 20-30%-os részarány a legtöbb mezőgazdasági ágazatban és a feldolgozásban
- viszonylag magas adóterhek, gyenge jogbiztonság, munkanélküliség
- bonyolult és diszkriminatív adórendszer, amely elsősorban a kisvállalkozásokat ösztönzi az adóelkerülésére, de így közvetetten nagyobb vállalkozásokat is a szürkezőnába kényszerít

⇒ Adóelkerülés

∅ *integráció*

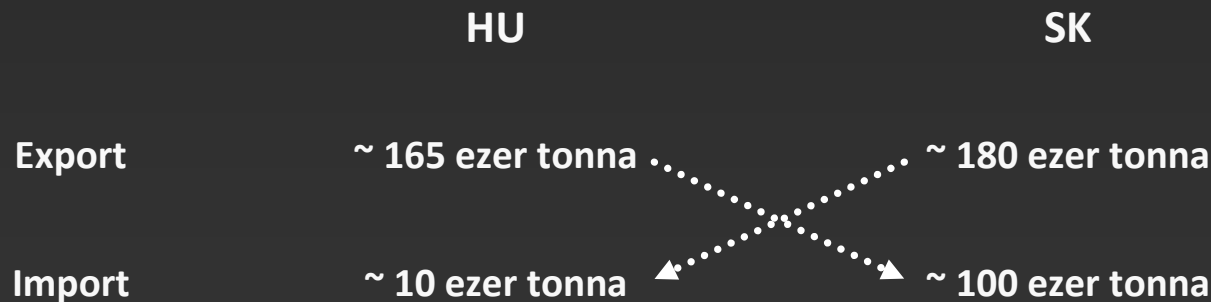
∅ *koncentráció*

∅ *transzparencia*

∅ *hatékony érdekképviselő*

Repcekereskedelem Magyarország és Szlovákia között (2011)

Globális piaci fundamentumok

Thomson Reuters/Jefferies CRB élelmiszer-alindex* (1968-2013)

* Termékek: búza (Kansas City, Minneapolis), cukor, hízómarha, hízósertés, kakaó, kukorica, szójaolaj, vaj és sertészsír

Köszönöm a figyelmet!